

kaikki, elämä jos tarvitaan. Sillä mitalla mitataan, minkä arvon me annamme aatteillemme ja ihanteillemme. Pakannallisten esi-isämme sanotaan ei ainoastaan urheasti uhmailleen vaaroja, vaan halveksuen niitä etsineenkin. Nuorten vallankumouksellisten — tulevaisuuden armeijan soturien — tulee omata sellainen urhoollisuus.

Työn nuorisol! Alkää turmelko enää elämäänne huonoilla ja alentavilla ajanvietteillä. Herätkää siitä välinpitämättömyydestä, ajattelemattomuudesta ja tiedottomuudesta, millä kapitalismi kaikenlaisia keinoja käyttäen tahtoo sitoa teidät orjina riemuvaunujensa sivuun. Ajan myrskykello kutsuu teitä suureen lopputaisteluun itsenne ja luokkanne vapauttamiseksi. Olla nuori, velvoittaa olemaan ensimmäisenä siinä taistelussa. Tulkaa mukaamme, vallankumouksellisen sosialismin etujoukkoon! Siellä tuletta saamaan henkistä iloa, tapaamaan toverillista yhteistunnetta, siellä saavutatte pyhän onnen työnsä oikean päämäärän puolesta, siellä saatte suuren sisällön köyhälle elämällemme!

Katkelmia punavangin päiväkirjasta

Hennala, kesäk. 15 p. v. 1918.

Tämä päivä on aivan toisten menneiden päivien kaltainen, nälkää — nälkää vain ja kuolemaa ympärillä. Viime yön valitukset — kuolevain avun huudot soivat korvissa, silmänsä täytyy puristaa kiinni, mutta sitenkään ei pääse rauhaan noita kauhun kuvilta, aina näkee niiden onnettomien kokonaan kyyristyneet laihat ruumiit, ja vielä kuolleenkin silmissä on tuo mykkä — ruokoileva katse ja pyynti leipää... Yö se on aina kauhein on kuin kuolon enkelin peittäisi tekojaan korjaten öisin aina runsaamman sadon.

16 päivä.

Tänään kun oli sade, saimme saateen jälkeen mennä vankilan pihaan etsimään kastematoja, voi taivaan luoja, nyt tiedän ettei sinua ole, sillä etään kuitenkaan sellaista sallisi. Vanki, joka tuskin istumassa pysyy, ottaa koukkuisilla sormillaan ahmaasti kastemadon ja pistää sen suuhunsa, ja kiireesti alkaa etsimään toista... Te vapaana olevat toverit, jos tämän saatte tietää niin siunatkaa näiden

onnettomien muistoa — ja kostakaa heidän puolestaan.

18 päivä.

Tänään näin yli kolmekymmentä vankia kuolevan, kuolema heille on ainoa vapautus täältä. Toiset kaatuu seistessään ruokajonossa — toiset ovat saaneet ruokaa annoksensa, mutta voimia ei enää ole niin paljon, että voisi syödä sitä, älytön katse on kiinnitettynä kädessä olevaan murikkaan (leipäpalaan) pää retkahtaa hermostomana — henki on paennut. Toiset vangit melkein tapellen keskenään juoksevat ottamaan kylmenneestä kädestä leipäpalaan ja puoli mädänneen siilin.

Heinäk. 1 päivä.

Tänään pääsen ehdonalaan vapauteen — se tuntuu uskomattomalta. Olen ollut sairana jonkun aikaa ja nyt sain tiedon vapauttamisestani. Nähdä vapaa kaunis luonto — auringon paiste ja lintujen vapaina lentävän — vapaina — ovatkohan nekään vapaita tässä vihan ja koston maassa. Kuinka vähän minun vapautustani onkaan minulle iloa, kun tiedän, kuinka moni jää tänne, olisin toivonut vapautta jollekin toiselle, jolla on vaimo ja lapset suremassa ja puutetta kärsimässä. Mutta minun osalleni se tuli, vain muutama tunti enää, ja saan jättää Hennalan kaikki ne kauhuineen...

Saman päivän ilta.

Nyt katson taakseni Hennalan sykkäin muuriin. Meitä on muutamia, jotka vartioiden saattamina ollaan matkalla sieltä pois. Mutta matka ei tahdo jatkua, voimat ovat niin vähinä, että vain muutama askel — askel jaksaa kerrallaan kävellä — taas on istuttava lepäämään. Oh! kulkee ihmisiä, jotkut menevät ohittavat — jokainenhan meidät eroitetaan muista ihmisistä — laihjoja, likaisia, repaleisia olentoja, semmoinen voi olla vain punikki — maankavaltaja. Työstä palaavat miehet pysähtyvät kysymään mistä pojat tulevat? Hennalasta, vastataan, silloin heistä jokainen antaa mitä mukana sattuu olemaan, markan, leipäpalaan paperossin ja mikä mitään, ainoansa moni heistä antaa, mutta mitä siitä he tuumivat, ainahan toivokin kasvaa, toivo parempaan, ja kun seisotaan taas rinnakkain on rintama lujempi.

Sitten taas lähdetään hiljalleen jatkamaan matkaa eteenpäin — Vapaina, — edessä uudet taistelut, uudet velvollisuudet. Teidän puolestanne Hennalan kidutuksen kärsineet mart-

vaat olut. Nyt kuitenkin sekin puoli varmasti paranee, kun lehteen otetaan toinen toimittaja, niinkuin on luvattu, lehden tilaajamäärään nousee kymmeneen tuhanteen.

Nyt onkin oikea aika Toverittaren toimitusvoimia lisätä, kun ollaan näköjään aikeessa lehtämme tappaa. Sitä eivät kuitenkaan luokkatietoiset työläisnaiset anna tehdä, vaan he kaikella tarmolla tulevat yhä edelleen tekemään työtä lehtemme hyväksi, se on varma vakuukseni. On joukko naisia, jotka äänekkäästi huutavat, että Toveritar on poikennut väärälle tielle. Heidän olisi paras alkaa tarkistamaan periaatteitaan enemmän ennenkuin alkavat tekemään tihutyötä oman lehtensä vahingoittamiseksi. Tästä eteenpäin saamme Toverittaren periaatteellisesti selventäviä kirjoituksia runsaammin, samoin on tilaisuuksia Toverittaren sisältöä parantaa joka suhteessa, että ei suinkaan ole tarvis lehtä työntää luotaan huonon sisällön takia, ellei sitä muussa kiihkomielisyydessä tee. Niille taas, jotka eivät voi asioita kylmästi harkita, on mahdollon millään tavalla asioita selventää ennenkuin he ovat pakotetut näkemään asiat itse oikeassa valossa.

Toverittaren monivuotiset ystävätkä saavat nyt olla iloisia siitä, että lehtemme asema on niinkin turvattu, että voimme saada naisten lehdelle

tyyrit me kostetaan, ne tuhannet ruumiit siellä Hennalan korvessa, viattomasti vuotanut veri ja kärsityt piiskan ikut, ne vaativat ja velvoittavat... Vaikka taistelu vaatii vieläkin uhreja, niin lopuksi kumminkin on voitto meidän.

? (nimimerkki)

Työläisten pysyväistä voittoa ei saavuteta lakoilla

Viime vuonna, jolloin normaalioloihin palautuminen ja palkkojen laskeaminen alkoi, teki kaksikymmentä pikakirjuriutta lakon eräissä pohjois Amerikan suurkaupungissa, vaatien palkkojen ennallaan pitämistä, koska elinkustannukset eivät olleet vielä laskeutuneet sanottavasti ollenkaan silloin. Nämä työt kuuluivat vanhoilliseen ammattiliiton. Kolmen päivän kuluttua oli lakonlainen työpaikka jälleen täytetty rikkureilla, jotka tulivat työskentelemään \$12 viikkopalkalla tai \$6 halvemmalla kuin lakokautena olivat työskennelleet. Suurin osa näistä rikkureista oli saman union jäseniä eri ammattiosastoista ja loput olivat "kesäkuussa tutkinnon suorittaneita," harjoittelijoita. Kuvaavinta tässä pienolokossakin oli se, että vanhoillisen ammattiliiton unionismi ei palvele työväen asiaa, päinvastoin se tukee työnantajia siten, itse kylviänsä samalla tavalla. Tunteet häviävät. Miljoonien kirous kohdistuu raskaana ja painavana sen mätänemistilassa olevaan luokkavaltaan. Ja silloin kun se tähän pisteeseen on itsensä joutunut ei sitä voida enää parantaa millään vähäisillä keinoilla. Työväenluokan tiukasti järjestetty luokkavoima yksin voi yhteiskuntarakenteen korjata rakentamalla sen kokonaan uudelleen sellaiselle perustalle, joka takaa hyvinvoinnin kaikille ja lopettaa riiston. Vain tällä menetelmällä saavuttaa työväestö todellisen pysyvän voiton.

M. S.

NORT PORT, WASH.

Keväinen tervehdys laajalle Toverittaren lukijakunnalle täältä meidänkin farmikylältä. Kesä tekee tulon, ja se tuo iloa köyhänkin raatajan mieleen.

Yhteispyrinnöitä ei meillä ole juuri minkäänlaisia, sillä meitä suomalaisia on täällä vain vähäinen joukko. Ei sentään aivan nukuta, sillä onhan meillä sitä n. s. särten sivistystä, nimittäin pääsääntöisesti pidettiiä kouluhuoneella. Siellä nuoret taiteilijamme antoivat meille musiikkia. Kas niin, sillä tavalla vain, pojat! Kun innostus riittää, niin kyllä siitä sitten hyvää tulee.

Kansalaisemme Mrs. Savela on mennyt Portland, Ore., leikkattavaksi. On varsin ikävä asia köyhälle leskelle, kun joutuu rahalla ostamaan terveyttään. Toivomme hänen palaavan terveenä takaisin joukkoomme.

Kuolon kylmä viikatemies vieraili paikkakunnallamme viiden pois joukkostamme Lauri Kosken, vasta parhaassa nuoruuden iässä olevan miehen. Hän oli ainoastaan 21 vuotias; ja hän sairasti noin vuoden ajan. Tauti oli ensin alussa "fluuta", joka kehittyi lopulta keuhkotaudiksi, ja siitä sitten seurasi kuolema.

Sä raataja orjan raskasta taakkaa salt kantaa kehdosta hautaan. Ei elämä tarjonnut ruusuja sulle... Sinä kaikille kallis olit toveri meille, siis keveät mullat sun haudallesi.

Eipä työläisten taivas tämä maailma olekaan — vielä — — — Lepää rauhaassa!

Joku.

— Tahdotko tietää mitä työläisnaiset toimivat ja ajattelevat. — Tilaa Toveritar

PAKINA A

Toverin kustannusyhtiön vuosikokous on ohi. Toveritarin sai suurta huomiota osakseen. Eikä ihmeikään, sillä onhan lehtemme luettava enemmän levinneiden suomenkielisten sanomalehtien joukkoon, joten siitä nyt jo sopii miestenkin oikein totissaan keskustella. Useimmat arvostelijat antoivat tyydyttävän lauselman lehden viimeaikaisesta toimitustavasta. Oli tosin jotakin puheenvuoron käyttäjiä sellaisia, jotka eivät näköjään ole seuranneet kyllin tarkkaan tätä lehteä, että osuivat hieman harhaan arvostelussaan. Yleisenä mielipiteenä kuitenkin oli, että lehteä ei yksi toimittaja voi suuresti paremmaksi tehdä, mitä se on nykyisin ollut.

Tietysti aina työväenlehdissä on parantamisen varaa, sen jokainen myöntää. Mutta kun ottaa huomioon ne toimitusvoimat, mitä Toverittarella on, ja ne lisätyöt viime vuoden ajalla (Erämaassa ja maailmalla, Lasten Joulu, Toveritar Kymmenvuotias), jotka toimittajan on pitänyt toimittaa sivutyönä, ei ole jäänyt aikaa enempään huolehtimiseen Toverittaren suhtein. Ei ole ihme, jos sitä "periaatetta" ei ole tullut lehteen niin paljon kuin olisi toivottava-

kaksi toimittajaa. Lehti julkaistaan suuremmassa koossa aina silloin kun nähdään se kirjoituskien runsauden takia tarpeelliseksi. Nyt jokainen naisen kiireen kaupalla levittämään lehteämme yhä uusille joukoille. Toveritar jokaiselle työläisnaiselle! Se olkoon nyt sotahuutoimme.

Vappu-julkaisu on nyt valmis. — Toverittaren lukijain velvollisuus on hankkia tämä kevätjulkaisu itselleen. Kuitenkaan ei saa unohtaa, että Toveritar Kymmenvuotias tulisi tilata myös. Sitä on ainoastaan vähäinen määrä jäljellä, joten on syytä kiirehtiä lähettämään tilauksia.

Lasten Kevät on pikku julkaisu, mutta siinä on erikoisen hyvin valittu sisältö. Siis jokaiselle lapselle Lasten Kevät.

— Valtiolla ei löydy mitään sijaa sosialistisessa yhteiskunnassa, jota kohti sosialistit kaikin voimin pyrkivät. Mutta vallankumouksellisen taistelukautena kapitalismin ja kommunismin välillä nojaavat he työläisväestön periaatteeseen, pitävät työväenhallitusta välttämättömänä niin kauan kuin ei työväenluokka vielä ole kesyttänyt vastustajaansa ja siihen asti, kunnes se on totuttanut kuriin koko porvariston ja riistänyt siltä viimeisenkin toivon valtaan paalaamisesta.